

Tenir piulots?

A Maçanet de la Selva (“poble de rics, de rocs i de rucs”, em diuen els locals amb ironia) descobreixo una expressió que no havia sentit mai: “tenir piulots”. La gent gran em diu que tens piulots quan a l'hivern fa un fred tan intens que et glaça les extremitats. Sembla una expressió d'una època menys confortable que l'actual, sense calefaccions ni finestres de doble vidre. Els maçanetencs l'associen a un gest ben precís que em crida l'atenció. Ajunten els dits amb els capcirons enlaire i agiten les mans com si fossin italians empipats. En sentir-los queixar-se del fred recordo l'àvia Paula que em parlava de penellons, els mateixos que Serrat va contraposar als panellets en una celebrada cançó.

La tumefacció dels penellons podia sortir a les mans, als peus o a les orelles. Penelló prové del llatí *pernio* (congelació del peu) i surt als diccionaris generals, tot i que no pas en totes les variants: *perelló*, *pelloró*, *pirilló*, *prilló*, *prinyó*, *prunyó*... L'Alcover-Moll, que situa els piulots al Vallespir, la Cerdanya, l'Empordà i les Guillerries, reproduïx una cita de Ruyra en la qual el narrador escriu sobre “el temps dels piulots”. Coromines, a banda de remetre a Ruyra, n'estén l'ús a la vegueria de Lleida i aventura que l'origen etimològic és el verb *piular*. Ho considera “una metàfora acústica i tàctil per l'agudesa lancinant dels piulots, sigui perquè fan piular de dolor (o una mica de totes dues coses)”. A mi em fa pensar en les fiblades de les piules quan, alguna revetlla de Sant Joan, m'havien esclatat als dits. És clar que per Sant Joan més aviat teníem fogots.

Publicat a:

-Suplement Cultura 27-09-2013 Pàgina 2

Font del document:

http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/680114-tenir-piulots.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=nacional&utm_source=rss&utm_medium=nacional&utm_campaign=rss&f=El+Punt+Avui